Valtion talousarvio vuodelle 2025

Valikoituja huomioita valtiovarainvaliokunnalle

Pasi Sorjonen, pääekonomisti
1.10.2024

Akava

Yleisiä huomioita

- Suomen talouden elpyminen näkyy toistaiseksi vain ennusteissa. Sopeutus voi ajoittua vähemmän suotuisaan aikaan kuin on ajateltu.
- On hyvä, että julkisen talouden rahoitus yritetään vihdoin kammeta kestävälle pohjalle, kun se vielä on omin toimin mahdollista. Sopeutuksen mittaluokka on toki suuri, ja on ymmärrettävää, että kaikki sopeutustoimet eivät ole kaikille mieluisia.
- Akava kiittää sitä, että talouspolitiikan huomio on käännetty talouden kasvukyvyn vahvistamiseen.
- Kritiikkiä: olisi kaivattu uusia ajatuksia talouskasvua tukevista toimista. Osaajapula pitää ratkaista. Yritystukijärjestelmä ja verojärjestelmä kaipaavat uudistamista.

Akava

Huomioita talouskehityksestä

- VM ja kaikki muut ennustavat Suomen talouden elpyvän tänä vuonna ja varsinkin vuonna 2025.
- Hyviä merkkejä teollisuudessa ja viennissä. Korkojen aleneminen alkaa auttaa.
- Työllisyys heikkenee yhä, työttömyys kasvaa, asuntomarkkinat ovat toipuneet vasta vähän ja rakentaminen on ahdingossa.
- Lyhyellä aikavälillä riskit painottuvat ennustettua heikomman talouskehityksen puolelle.
- Jos ennustettu elpyminen toteutuu, mahdollisuudet ennustettua parempaan kehitykseen paranevat oleellisesti.

Akava

Muiden kuin korkeakoulutettujen työttömyys vähenee yleensä ennen korkeakoulutettuja

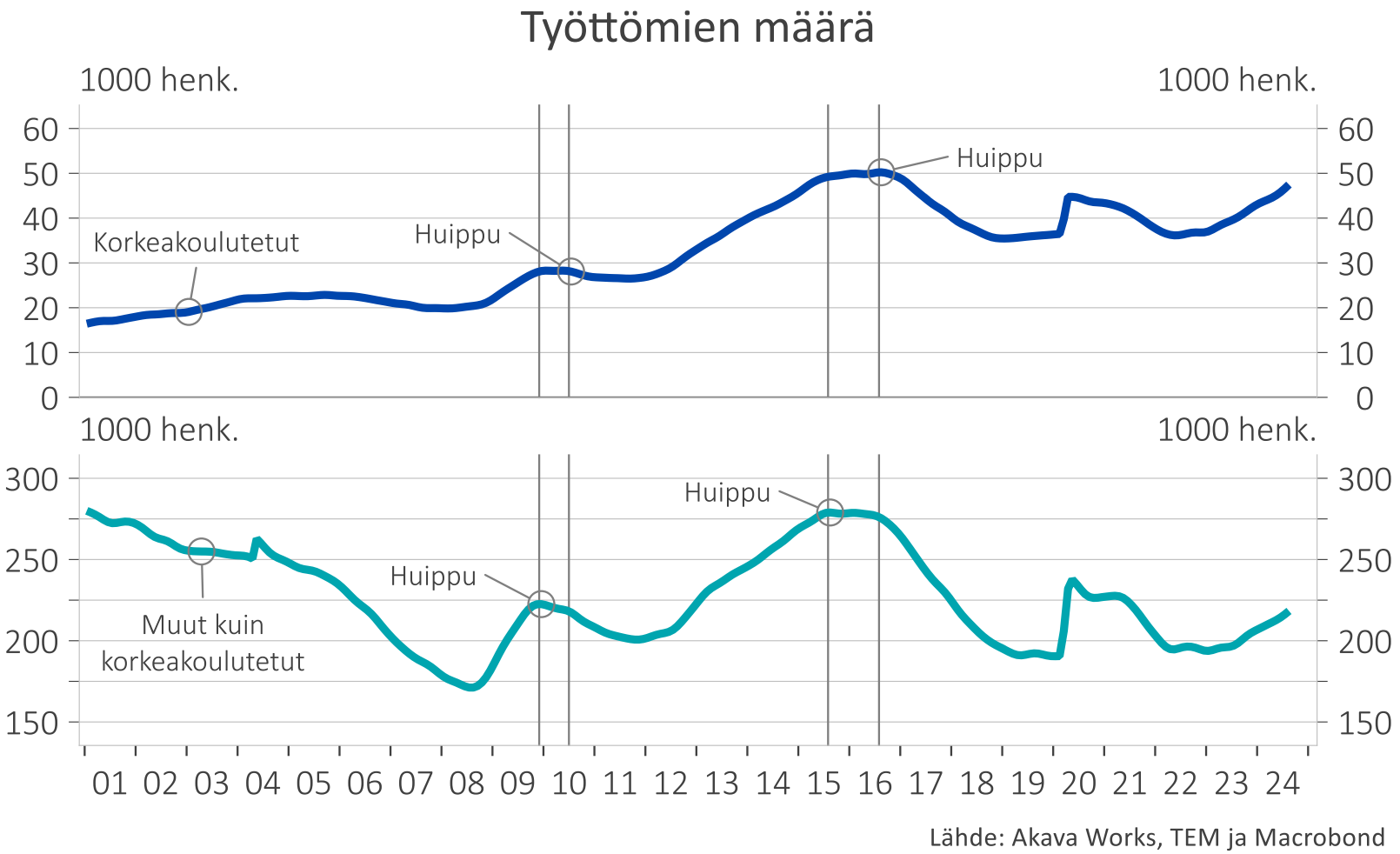

Lähde: Akava Works, TEM ja Macrobond

Muiden kuin korkeakoulutettujen työttömyys kasvaa edelleen – ei ole merkkejä käänteestä.

Akava

Julkisen sektorin rahoitus TKI-toimintaan

- Akava kiittää talousarvioesityksen panostuksia tutkimus- ja kehittämistoimintaan.
- TKI-panostuksia tarvitaan, jotta tuottavuuden nousua ja kansantalouden tulontuottokykyä sekä julkisen talouden kestävyyttä voidaan parantaa pidemmällä aikavälillä.
- Koulutuspolitiikka on keskeinen osa innovaatiopolitiikkaa. Osaajapulan ratkaisut puuttuvat edelleen.
- Tuottavuuden parantamiseen tähtääviä toimia olisi mielellään nähnyt enemmänkin.

Akava

Ansiotuloveroperusteiden indeksitarkistus muille tuloluokille kuin kahdelle ylimmälle

- Ansiotuloverotuksen tulorajojen ja vähennysten indeksikorotukset ovat erinomainen käytäntö. Tavoite: verotus ei kiristy hintojen tai yleisen ansiotason nousun seurauksena.
- Kahden ylimmän tuloluokan verotus kiristyy, kun ne jäävät ilman indeksitarkistusta. Tähän liittyy kaksi ongelmaa.
  - Työn verotuksen kiristäminen ja keskeinen tavoite parantaa työllisyyttä ovat ristiriidassa. Verotuksen kiristäminen kahdessa ylimmässä tuloluokassa osuu kovan luokan asiantuntijoihin, joita Suomeen tarvitaan paljon lisää.
  - Indeksitarkistusten tekemättä jättäminen on helppo tapa kiristää verotusta, mutta ei kovin tyylikäs. Tällaiset pienet kikkailut muuttavat vähitellen verojärjestelmä aivan erilaiseksi kuin millaiseksi se oli alun perin suunniteltu. Selkeyden ja läpinäkyvyyden kannalta olisi parempi tehdä täydet indeksitarkistukset ja muuttaa erikseen veroasteikon veroprosentteja.

Akava

Kotitalousvähennyksen leikkaaminen 1

- Kotitalousvähennyksen leikkaaminen on lyhytnäköinen säästötoimi, joka toimii vastoin hallitusohjelman tavoitetta lisätä työllisyyttä ja vähentää harmaata taloutta.
- Kotitalousvähennystä käytetään kaikilla tulotasoilla. Suunnitelmat leikata sitä ovat omiaan vähentämään vähennyksen käyttöä erityisesti matalammilla tulotasoilla.
- Omavastuuosuuden kasvattaminen merkitsee sitä, että pienemmistä palveluiden hankinnoista ei enää saa vähennystä. Osa nykyisistä hankinnoista jää tekemättä ja tämä koskettaa varsinkin pienituloisia.

Akava

Kotitalousvähennyksen leikkaaminen 2

- Kotitalousvähennystä laajennettiin äskettäin asiantuntijan määräämään fysio- ja toimintaterapiaan huonokuntoisen asiakkaan kotona. Leikkaukset osuvat pahasti ihmisiin, jotka yrittävät pärjätä kotona.
- Ehtojen tiukentaminen (= enimmäismäärän mittava leikkaus + työkustannusten vähennyskelpoisen osuuden nipistäminen) nostaa kotitalouden maksamaa hintaa palveluista ja vähentää niiden ostoja kaikilla tulotasoilla.
- Kotitalousvähennyksen käyttäjien lukumäärä vähenee.
- Palveluiden kysyntä supistuu ja niitä tarjoavien yritysten mahdollisuudet työllistää heikkenevät.
- Maaperä muuttuu otollisemmaksi harmaan talouden kasvulle.

Akava

Kaksi kolmasosaa kotitalousvähennyksestä alle 65 000 euroa vuodessa ansainneille

Kotitalousvähennyksen käyttö vuonna 2022

Tuloluokka (euroa/vuosi)	Tulonsaajien lukumäärä	Käyttää kotitalous-vähennystä	Käyttäjien osuus (%)	Käyttäjien kumulatiivinen osuus (%)	Vähennys yhteensä, milj. euroa	Tuloluokan osuus vähennyksestä (%)	Kumulatiivinen osuus vähennyksestä (%)	Vähennys keskimäärin, euroa
10 000 - 19 999	1 114 676	46 699	9,0	9,8	29,6	7,4	8,4	832
20 000 - 34 999	1 352 185	124 699	23,9	33,7	91,3	21,5	29,8	903
35 000 - 49 999	855 488	118 785	22,8	56,5	87,7	21,3	51,1	942
50 000 - 64 999	363 547	83 285	16,0	72,5	58,7	15,5	66,7	978
65 000 - 79 999	158 092	49 688	9,5	82,0	36,3	9,9	76,6	1 048
80 000 - 99 999	91 441	37 030	7,1	89,1	28,1	8,0	84,6	1 137
Yli 100 000	101 541	56 950	10,9	100,0	51,7	15,4	100,0	1 418

Lähde: Verohallinnon tilastotietokanta, Akava Works

Akava

Kiitos!

Akava

Akava